Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar "Il-kuntest il-ġdid għar-relazzjoni strateġika UE-CELAC u r-rwol tas-soċjetà ċivili"

(opinjoni fuq inizjattiva proprja)

(2017/C 434/04)

Relatur: **Mário SOARES**

Korelatur **Josep PUXEU ROCAMORA**

Deċiżjoni tal-Assemblea Plenarja	30.3.2017
Bażi legali	Artikolu 29(2) tar-Regoli ta' Proċedura
	Opinjoni fuq inizjattiva proprja
Sezzjoni kompetenti	REX
Adottata fis-sessjoni	21.9.2017
Sessjoni tal-plenarja Nru	528
Riżultat tal-votazzjoni (favur/kontra/astensjonijiet)	179/15/31

1. **Konklużjonijiet u rakkomandazzjonijiet**

1.1 Ir-reġjun tal-Amerika Latina u tal-Karibew, illum il-ġurnata magħqud fil-Komunità ta' Stati tal-Amerika Latina u tal-Karibew (CELAC), għal ħafna sekli kkondivida mal-Ewropa l-istess prinċipji u valuri li joħolqu viżjoni komuni tad-dinja. B'hekk, il-ħolqien ta' blokk UE-CELAC imsaħħaħ u bi strateġija komuni quddiem l-isfidi globali ser iwassal vuċi aktar qawwija u effikaċi fil-koordinazzjoni bejn in-nazzjonijiet.

1.2 L-Ewropa u l-Istati Membri tagħha huma l-investitur prinċipali u dawk li jikkooperaw l-aktar fl-ALK; jeżistu rabtiet politiċi, ekonomiċi, soċjali, kulturali u storiċi li nbnew tul is-sekli, u li huma riflessi wkoll fl-organizzazzjoni ta' Summits tal-Kapijiet ta' Stat u ta' Gvern kull sentejn, assemblea parlamentari, ftehimiet ta' diversi tipi u, fuq kollox, netwerk soċjali estiż.

1.3 L-isfidi globali ġodda jeħtieġu t-tisħiħ ta' dan il-blokk u, fuq kollox, it-tfassil ta' strateġija ġdida li tmur lil hinn mill-formaliżmu mid-dikjarazzjonijiet il-kbar, u dan il-blokk għandu jistabbilixxi ruħu bħala vuċi qawwija u deċiżiva fix-xena internazzjonali. Fix-xenarju ġeopolitiku l-ġdid, ir-reġjun tal-Amerika Latina jsaħħaħ il-kundizzjoni tiegħu ta' prijorità strateġika tal-politika estera tal-UE.

1.4 Il-KESE jinnota b'sodisfazzjon li l-Kumitat għall-Affarijiet Barranin tal-Parlament Ewropew qiegħed jiddiskuti riżoluzzjoni dwar l-istess suġġett, filwaqt li jikkunsidra lis-CELAC bħala sieħeb importanti għall-UE u li l-prijoritajiet tal-azzjoni esterna tal-UE mas-CELAC għandhom ikunu t-tisħiħ tad-djalogu politiku u l-kooperazzjoni fl-oqsma tal-migrazzjoni, it-tibdil fil-klima, l-enerġija rinnovabbli, il-ġlieda kontra l-kriminalità organizzata u l-approfondiment tar-relazzjonijiet politiċi, kulturali u soċjoekonomiċi.

1.4.1 Il-KESE jittama li s-Summit tal-Kapijiet ta' Stat UE-CELAC li ser isir fis-26 u s-27 ta' Ottubru jilħaq il-livell tal-isfidi li qegħdin jiffaċċjaw illum il-ġurnata d-dinja u l-pjaneta u jiddefinixxi strateġija għat-tisħiħ tar-rabtiet strateġiċi, politiċi, ekonomiċi, soċjali u kulturali bejn iż-żewġ reġjuni.

1.4.2 Huwa jħeġġeġ li jintlaħaq ftehim qafas globali bejn l-Unjoni Ewropea u s-CELAC li fih ikunu inklużi l-prinċipji ta' azzjoni fil-qasam tad-djalogu politiku, il-kooperazzjoni u l-iżvilupp sostenibbli. Dan jista' jkun il-bażi għal intervent ġeopolitiku fuq livell dinji filwaqt li jsaħħaħ il-vuċi tar-reġjuni tagħna fix-xena internazzjonali.

1.4.3 Huwa jsejjaħ lill-mexxejja politiċi tal-UE u tal-Amerika Latina u l-Karibew sabiex jirrikonoxxu u jivvalorizzaw il-parteċipazzjoni tas-soċjetà ċivili. Għalhekk huwa importanti li

— fin-negozjati kollha jintuża djalogu strutturat mas-soċjetà ċivili organizzata, li l-parteċipazzjoni tagħha għandha tiġi bbażata fuq kriterji ta' rappreżentattività tal-organizzazzjonijiet u l-bilanċ bejn is-setturi differenti rappreżentati; fil-każ konkret tan-negozjar ta' ftehimiet ta' kummerċ ħieles, għandha tiġi ggarantita l-parteċipazzjoni effettiva tagħha f'kull wieħed mill-istadji tan-negozjati, u matul l-applikazzjoni u l-evalwazzjoni tar-riżultati;

— ikunu previsti sa mill-bidu r-riżorsi materjali meħtieġa u suffiċjenti għall-mekkaniżmi kollha ta' parteċipazzjoni previsti fil-ftehimiet, b'tali mod li dawn jkunu jistgħu jwettqu l-kompiti tagħhom;

— jitqies li t-trasparenza u d-djalogu rregolat u regolari mal-awtoritajiet huma l-bażi tal-fiduċja għal intervent ta' kwalità u tal-atturi involuti;

— jikkonċentra fuq struttura waħda, istituzzjonalizzata u ffinanzjata b'mod suffiċjenti, u s-segwitu u l-monitoraġġ tal-ftehimiet iffirmati, skont il-prinċipju ta' "ftehim wieħed, korp wieħed tas-soċjetà ċivili".

1.4.4 Jafferma mill-ġdid li l-objettivi prijoritarji tas-soċjetà ċivili huma, fost affarijiet oħrajn, il-konsolidazzjoni tad-demokrazija, l-iżvilupp sostenibbli tal-bniedem, il-ġustizzja u l-koeżjoni soċjali, id-difiża tar-riżorsi naturali u tal-ambjent, il-ħarsien sħiħ tad-drittijiet tal-bniedem u tal-istandards tax-xogħol, il-futur tax-xogħol diċenti u l-ġlieda kontra l-inugwaljanzi.

1.4.5 Jikkunsidra bħala parti mill-missjoni tiegħu li jipparteċipa b'mod attiv fil-proċess kollu ta' kostruzzjoni ta' dinja fejn ikun possibbli, minkejja d-differenzi u bi djalogu, li ngħixu fil-paċi. Dinja fejn il-pajjiżi kollha u l-popli kollha jistgħu jsibu t-triq tal-iżvilupp tagħhom u jibnu, skont il-kultura tagħhom, soċjetà demokratika, inklużiva u ta' benessri. Il-KESE jinnota b'sodisfazzjon ir-rwol tiegħu f'dan il-proċess;

2. **Kuntest dinji kumpless u fi stat ta' bidla**

2.1 Illum il-ġurnata d-dinja qiegħda tħabbat wiċċha ma' diversi sfidi li huma diffiċli li jissolvew: ir-ritmu dejjem aktar mgħaġġel tat-tibdil fil-klima, il-multiplikazzjoni tal-kunflitti armati bil-ħarba konsegwenti ta' eluf ta' refuġjati, ir-ritorn tan-nazzjonaliżmu u ta' viżjoni unilaterali tar-riżoluzzjoni tal-kunflitti, inkluż ir-ritorn tat-theddid nukleari.

2.2 Il-kummerċ żviluppa globalment b'tali mod li, għalkemm minn perspettiva politika jista' jiġġenera bilanċ aħjar bejn id-diversi partijiet tad-dinja, madankollu żamm, u f'xi okkażjonijiet żied, id-distakk bejn l-għonja u l-foqra, anki fi ħdan l-istess reġjun jew pajjiż.

2.3 Ir-rispett tad-drittijiet tal-bniedem u tal-istandards internazzjonali, tan-Nazzjonijiet Uniti jew tal-ILO jinsab taħt theddida f'ħafna partijiet tad-dinja, u l-każijiet ta' ksur tad-drittijiet tan-nisa, tat-tfal jew tal-minoranzi etniċi, reliġjużi jew kulturali jibqgħu jseħħu; għad hemm ukoll nuqqas ta' rispett tal-libertajiet fundamentali, li jheddu s-sigurtà u l-kwalità tal-ħajja tal-popolazzjoni.

2.4 Il-Ftehim dwar it-tibdil fil-klima li ntlaħaq f'Pariġi, kellu appoġġ qawwi inkluż minn pajjiżi bħall-Istati Uniti u ċ-Ċina, li tradizzjonalment kienu joqogħdu lura milli jimpenjaw ruħhom f'dan is-sens. Illum il-ġurnata huwa mhedded mill-amministrazzjoni Amerikana l-ġdida, li ħabbret li kienet beħsiebha tirtira mill-Ftehim, u dan jissospendi l-Pjan ta' Enerġija Nadifa, leġislazzjoni li ġiet stabbilita fl-2015 biex tnaqqas l-emissjonijiet tas-settur tal-enerġija u biex iżżid il-produzzjoni tal-enerġija rinnovabbli.

2.5 Wara perjodu meta kien jidher li d-dinja kienet bdiet issib bilanċ xieraq, il-kriżi finanzjarja li faqqgħet fl-2007 ġiegħlitna nħossu, anki fil-pajjiżi żviluppati, il-konsegwenzi soċjali tan-nuqqas ta' kontroll tas-swieq. Minflok ma naqsu, il-kunflitti aggravaw u qegħdin jiġu aċċentwati l-interessi diverġenti bejn il-pajjiżi u r-reġjuni.

2.6 Fl-Ewropa, il-ftuħ mill-ġdid tad-differenzi notevoli li jaffettwaw il-kollaborazzjoni bejn l-UE u r-Russja jew bejn l-UE u t-Turkija (pajjiż li madankollu għadu għaddej bin-negozjati biex jidħol fl-UE) huma turija li dan il-bilanċ prekarju tkisser jew jinsab mhedded serjament.

2.7 L-elezzjoni ta' amministrazzjoni Amerikana ġdida, b'mod partikolari l-attitudni mhux wisq ċara tagħha u, apparentament, inqas amikevoli fil-konfront tal-UE, ser tkompli tikkumplika aktar ix-xena internazzjonali. Is-sospensjoni tan-negozjati tat-TTIP, it-twissija mnedija fin-Nazzjonijiet Uniti li l-azzjoni tagħha mhux dejjem ser taġġusta għall-kriterji fis-seħħ fl-organizzazzjoni għat-teħid ta' deċiżjonijiet, in-nuqqas ta' ratifikazzjoni tat-TPP, it-tentattivi biex jiġu mmodifikati l-politiki dwar il-migrazzjoni u t-tqegħid f'dubju tal-prattiki stabbiliti bejn il-pajjiżi alleati jiġġeneraw inċertezza u jikkontribwixxu għall-instabbiltà tax-xena internazzjonali.

2.8 Negozjati u impenji realistiċi huma l-unika soluzzjoni komprensiva għal dan u theddid u sfidi oħra. Iżda dawn l-impenji jridu jkunu jorbtu sabiex jikkostitwixxu soluzzjonijiet ġenwini, li inevitabilment se jkunu iktar kumplessi u għandhom ikunu multilaterali.

3. L-Ewropea: attur globali u sħubiji strateġiċi

3.1 Il-KESE jikkunsidra li, sabiex l-Ewropa tkompli taqdi rwol ewlieni fix-xena internazzjonali kumplessa attwali, teħtieġ imsieħba u alleati li jistgħu jaħdmu flimkien mhux biss fir-rigward tal-iżvilupp u l-kummerċ iżda wkoll, fundamentalment, li jkollhom valuri u prinċipji komuni. Il-valur miżjud tal-Unjoni Ewropea jista' u għandu jkun dan.

3.2 S'issa, l-Ewropa kienet iddefiniet strateġija għall-Amerika Latina u l-Karibew ibbażata, fost affarijiet oħrajn, fuq dawn l-elementi:

— il-promozzjoni tal-koeżjoni soċjali;

— l-appoġġ għall-integrazzjoni reġjonali tal-Amerika Latina;

— il-promozzjoni tal-Kooperazzjoni "Nofsinhar-Nofsinhar";

— l-iffirmar ta' ftehimiet ta' sħubija, ta' djalogu politiku u ta' kooperazzjoni, ftehimiet kummerċjali jew ta' sħubija strateġika (ftehimiet mal-Messiku u ċ-Ċile (2002), ftehim ta' kooperazzjoni ekonomika mal-ħmistax-il pajjiż tal-Karibew (2008), ftehim ta' sħubija mal-Amerika Ċentrali (2012), ftehim kummerċjali multilaterali mal-Peru u l-Kolombja (2010) u l-Ekwador (2014), ftehim ta' djalogu politiku u kooperazzjoni ma' Kuba, sħubija strateġika mal-Brażil (2008)) ([1]);

3.3 Is-Summit tal-Kapijiet ta' Stat u ta' Gvern tal-Ewropa u tal-Amerika Latina u l-Karibew, u aktar tard, mas-CELAC u l-Assemblea Parlamentari Ewro-Amerika Latina (EuroLat), korp parlamentari tas-Sħubija Strateġika Bireġjonali, huma l-espressjonijiet politiċi ta' din l-istrateġija.

3.4 Fuq livell globali, l-Ewropa qablet bis-saħħa mal-Għanijiet tal-Iżvilupp Sostenibbli (SDG) tan-Nazzjonijiet Uniti, mal-miri tal-Aġenda 2030 u tal-Ftehimiet ta' Pariġi. L-UE ħaddnet:

— id-difiża tad-drittijiet soċjali, tal-ħaddiema u dawk kulturali;

— il-promozzjoni tal-iżvilupp ekonomiku, sostenibbli u aktar ġust;

— il-preservazzjoni tal-pjaneta u l-ġlieda kontra l-effetti negattivi tat-tibdil fil-klima;

— ir-rispett u l-ħarsien sħiħ tad-drittijiet tal-bniedem;

— il-kontribut sabiex tiġi ppreservata l-paċi, jiġi sostnut il-multilateraliżmu u jiġu eliminati l-kunflitti li jinsabu għaddejjin permezz tan-negozjar.

3.5 F'dan is-sens, blokk UE-CELAC b'saħħtu għandu jkollu piż akbar fix-xena internazzjonali u ser jirriżulta importanti għaż-żamma ta' dawn il-valuri, li kemm l-UE kif ukoll is-CELAC, fit-totalità tagħha, jaqblu miegħu, u din hija r-raġuni għalfejn jidher li waslet is-siegħa biex nistaqsu dwar din l-istrateġija, li mingħajr dubju kisbet suċċessi u riżultati siewja, u dan għandu jkun biżżejjed għall-isfidi globali li jiffaċċjaw iż-żewġ reġjuni.

(1) Fl-2016 reġgħu bdew in-negozjati mal-Mercosur bil-għan li jiġi konkluż ftehim ta' sħubija.

3.6 Il-KESE jqis li huwa essenzjali li jkun hemm dibattitu interreġjonali serju, li jindika b'mod miftuħ mhux biss is-suċċessi miksuba sal-lum iżda wkoll in-nuqqasijiet jew il-limitazzjonijiet li għad hemm, li jinsiltu tagħlimiet minn dak li seħħ, li tingħata risposta għall-isfidi attwali u l-ħarsien tal-valuri u l-prinċipji kondiviżi u li b'hekk tiġi ġġenerata relazzjoni bbażata fuq kooperazzjoni u leġittimità ġodda u aktar estiżi għall-futur.

4. **Spinta ġdida fir-relazzjonijiet UE-CELAC**

4.1 Fid-dawl tal-qagħda dinjija tinfetaħ opportunità ġdida biex jiġu stabbiliti rabtiet aktar sodi u effikaċi bejn l-ALK u l-Ewropa, li jkun interessanti li jiġu mmaterjalizzati fil-ftehim futur bejn l-UE u l-Mercosur ([2]). Dan il-ftehim huwa sfida importanti għall-UE, peress li malli jiġi approvat, ir-reġjun kollu tal-Amerika Latina, bl-eċċezzjoni unika tal-Bolivja u l-Venezwela, ser ikun marbut mill-qrib politikament u ekonomikament mal-Unjoni. Barra minn hekk, in-negozjar mill-ġdid tal-ftehim mal-Messiku huwa ta' importanza kbira għal dan il-pajjiż, filwaqt li joffri l-possibbiltà lill-Ewropa li żżid il-preżenza tagħha minħabba d-deterjorament prevedibbli tal-kummerċ bejn il-Messiku u l-Istati Uniti.

4.2 Ir-relazzjoni bejn l-UE u l-Amerika Latina u l-Karibew għandha turi li hija utli għal kullħadd, kemm għall-pajjiżi Ewropej kif ukoll għall-pajjiżi tal-Amerika Latina u tal-Karibew u, fuq kollox, għall-popolazzjonijiet tagħhom.

4.3 Element ewlieni tal-interazzjoni bejn id-dimensjonijiet politiċi, soċjali, ambjentali u ekonomiċi tal-iżvilupp huwa l-investiment produttiv fiż-żewġ reġjuni. L-UE u l-Istati Membri tagħha jibqgħu jkunu l-investitur prinċipali fir-reġjun. Il-pajjiżi tal-Amerika Latina u tal-Karibew huma t-tieni msieħeb kummerċjali tal-UE u, flimkien, is-CELAC u l-Unjoni Ewropea jirrappreżentaw terz tal-membri tan-Nazzjonijiet Uniti u madwar 25 % tal-PDG dinji.

4.4 Sħubija aktar profonda bejn l-Amerika Latina u l-Unjoni Ewropea għandha tippermetti li jitħaffef ir-ritmu tat-tkabbir ekonomiku, isir progress fil-bidla strutturali lejn setturi li huma bbażati fuq l-użu intensiv tal-għarfien, jitnaqqas il-faqar, tiżdied l-inklużjoni soċjali u jiġi protett l-ambjent.

Dan kollu filwaqt li:

— jiġu approfonditi ftehimiet ta' sħubija li jiftħu spazju għall-investimenti, b'mod partikolari f'attivitajiet ġodda li huma bbażati fuq l-użu intensiv tal-għarfien u fuq impjiegi ta' kwalità;

— jiġi stimulat il-ħolqien ta' intrapriżi żgħar u ta' daqs medju permezz tal-ħolqien ta' impjiegi f'netwerks;

— isir investiment f'oqsma li jiffaċilitaw it-tkabbir sostenibbli, ix-xogħol diċenti, l-inklużjoni soċjali u s-sostenibbiltà ambjentali;

— tingħata spinta lill-innovazzjoni u d-demokratizzazzjoni tat-teknoloġiji l-ġodda u jingħata kontribut sabiex dawn jintużaw mill-massa, b'mod partikolari fl-oqsma tal-informazzjoni u l-komunikazzjoni (ICT);

— jinbnew infrastrutturi inklużivi u li jirrispettaw l-ambjent, li jiffaċilitaw l-aċċess għal servizzi bażiċi f'qafas ġdid ta' żvilupp urban u li jiffavorixxu l-koeżjoni territorjali;

— jiġu promossi investimenti f'teknoloġiji li jtaffu t-tisħin globali;

— jiżdied l-użu ta' enerġiji li jirrispettaw l-ambjent, billi jiġi ddiversifikat l-użu tal-enerġija permezz ta' sorsi rinnovabbli mhux konvenzjonali u billi tintuża l-esperjenza tal-intrapriżi Ewropej f'dan il-qasam biex nimxu lejn ekonomija ekoloġika;

([2]) Il-Mercosur tirrappreżenta, f'termini ta' popolazzjoni, 250 miljun abitant, li tagħmilha l-ħames l-akbar ekonomija dinjija, b'PDG li jilħaq biljuni ta' dollari. Aktar minn 5 % tal-IDB tal-UE jinsab fil-Mercosur. L-UE hija l-investitur prinċipali fir-reġjun. L-esportazzjonijiet tal-UE destinati lejn il-Mercosur laħqu l-EUR 41 633 miljun fl-2016 u l-importazzjonijiet tal-UE li oriġinaw mill-Mercosur laħqu l-EUR 40 330 miljun fl-istess sena finanzjarja. Dan huwa l-għaxar l-akbar suq tal-esportazzjoni tal-UE.

— jiġu promossi u tingħata s-setgħa lill-organizzazzjonijiet intraprenditorjali u t-trejdjunjins bħala protagonisti ewlenin fid-djalogu soċjali, sabiex jiġi promoss l-iżvilupp tan-nisġa produttiva lokali bl-aktar mod armonjuż possibbli, inkluż it-tnaqqis tal-ekonomija informali.

4.5 Dan għandu jiffavorixxi l-ġid ekonomiku u soċjali fiż-żewġ reġjuni, li mingħajr dubju għandu jwassal għall-ħolqien ta' impjiegi, pereżempju permezz ta':

— opportunitajiet ġodda ta' negozju għall-intrapriżi f'oqsma mhux tradizzjonali, bħat-teknoloġiji l-ġodda, l-ekonomija ekoloġika u n-netwerks soċjali;

— l-espansjoni ta' swieq tradizzjonali fis-setturi tat-telekomunikazzjonijiet, tal-karozzi, tal-industrija farmaċewtika, tal-elettriku u dik bankarja, fost oħrajn;

— il-ftuħ ta' swieq ġodda għall-SMEs;

— il-forniment ta' riżorsi naturali u l-ikel, filwaqt li jiġu appoġġjati ż-żamma tal-bijodiversità u s-sostenibbiltà ambjentali;

— il-promozzjoni tal-ekonomija soċjali u ta' solidarjetà bħala mekkaniżmu għat-titjib tan-nisġa soċjoekonomika, ir-regolarizzazzjoni tal-ekonomija moħbija jew it-tnaqqis tal-migrazzjoni.

4.6 L-UE u s-CELAC għandhom sfidi, iżda wkoll opportunitajiet ta' żvilupp pożittiv, f'oqsma li huma kruċjali għaż-żewġ reġjuni, li ser jiġu ffavoriti sostanzjalment permezz ta' azzjoni konġunta, bħal pereżempju:

— edukazzjoni u taħriġ ta' kwalità għal kulħadd;

— impjiegi diċenti għan-nisa u ż-żgħażagħ;

— il-mobbiltà u r-rikonoxximent tad-drittijiet, speċjalment billi jsir użu tajjeb tal-punti b'saħħithom ġa ppruvati tal-programm Erasmus għall-iskambji tal-istudenti;

4.7 Il-KESE jikkunsidra li r-rabta bejn l-azzjoni pubblika u s-settur privat għandu jkollha l-għan li tippromovi l-iżvilupp ekonomiku, ittejjeb il-kollaborazzjoni imprenditorjali u twettaq investimenti finanzjarji għat-tkabbir; huwa jenfasizza l-ħtieġa li tiġi miġġielda l-ekonomija informali, is-sottożvilupp u l-kompetittività baxxa tal-SMEs; isejjaħ sabiex tiġi ffaċilitata u mtejba l-mobilità bireġjonali, sabiex b'hekk tiġi żgurata l-koerenza reċiproka tad-drittijiet tal-ħaddiema u tiġi mħeġġa l-koordinazzjoni tas-sistemi tas-sigurtà soċjali.

4.8 Il-KESE jikkunsidra li huwa fundamentali li jiġu megħluba l-perspettivi parzjali tar-relazzjoni bejn iż-żewġ reġjuni u jħares lejn l-ekonomija, id-drittijiet tal-bniedem u l-iżvilupp sostenibbli bħala ħaġa sħiħa u inseparabbli. Il-kooperazzjoni u l-appoġġ reċiproku huma essenzjali jekk irridu nimxu 'l quddiem bi pjan ta' azzjoni u aġenda komuni li jippermettu li jiġu indirizzati l-isfidi l-aktar importanti tad-dinja tagħna, bħall-faqar, it-tibdil fil-klima u l-kunflitti armati.

5. **Il-parteċipazzjoni tas-soċjetà ċivili: limiti u perspettivi**

5.1 Il-valur, il-preżenza u l-parteċipazzjoni attiva tas-soċjetajiet ċivili organizzati taż-żewġ reġjuni, il-fatt li jiskambjaw esperjenzi, jikkondividu proġetti, jipparteċipaw b'mod attiv fl-azzjonijiet li jiġu deċiżi, għandhom jiġu rrispettati, rikonoxxuti u assunti bħala elementi fundamentali ta' paradigma ġdida ta' relazzjoni strateġika.

5.2 Min-naħa tiegħu, il-KESE huwa tal-fehma li s-soċjetà ċivili taż-żewġ reġjuni għandha opportunità u sfida kbira, peress li r-relazzjoni bireġjonali teħtieġ dimensjoni ġdida li la tnaqqas u lanqas tinjora dak li nkiseb, iżda li tavvanza b'mod aktar politiku u strateġiku.

5.3 *Limitazzjonijiet*

5.3.1 Għalkemm f'dawn l-aħħar snin il-preżenza tas-soċjetà ċivili dejjem ġiet rikonoxxuta bħala essenzjali għat-tisħiħ ta' strateġija bireġjonali, il-verità hi li din tkompli tbati minn limiti li jdgħajfu parteċipazzjoni aktar effettiva u effikaċi, b'mod partikolari għaliex:

— il-parteċipazzjoni tas-soċjetà ċivili organizzata mhijiex istituzzjonalizzata b'mod suffiċjenti;

— hemm nuqqas ta' riżorsi ekonomiċi li jippermettu parteċipazzjoni regolari fl-attivitajiet u l-azzjonijiet;

— jeżistu diffikultajiet biex isir djalogu mal-awtoritajiet b'mod irregolat u miftuħ;

— in-nuqqas ta' trasparenza waqt in-negozjar ta' ftehimiet, b'mod speċjali dawk ta' natura kummerċjali, jagħmel ferm diffiċli l-possibbiltà li jiġu analizzati dawk il-ftehimiet u li jitwasslu lill-awtoritajiet rispettivi l-proposti u t-talbiet tas-soċjetà;

— il-multiplikazzjoni ta' strutturi ta' segwitu fil-ftehimiet iffirmati tagħmel il-monitoraġġ tagħhom ikkumplikat u diffiċli.

5.4 *Ħarsa ġenerali*

5.4.1 Sabiex jingħelbu dawn il-limiti jenħtieġu pjan ta' azzjoni u aġenda li:

— jsaħħu b'mod realistiku, bilanċjat u ambizzjuż is-sħubija bireġjonali, filwaqt li jagħtu fiduċja akbar lill-atturi tagħhom kollha u trasparenza akbar fil-proċess;

— jagħtu leġittimità soċjali lill-parteċipanti, filwaqt li jiġu inkorporati u żviluppati temi tassew rilevanti għaċ-ċittadini taż-żewġ reġjuni;

— jinkludu azzjonijiet li jippermettu li l-UE-CELAC tipproġetta ruħha fix-xena internazzjonali, filwaqt li tiżgura li jiġu applikati l-valuri u l-prinċipji li huma jikkondividu u li jikkaratterizzawhom;

— jirrikonoxxu l-asimmetriji bħala sfida li għandha tingħeleb, filwaqt li jipproponu mekkaniżmi tranżitorji sabiex dawn jiġu ssuperati jew jinġiebu ndaqs.

5.5 Il-KESE jenfasizza li, sabiex in-negozjati ta' kull tip bejn l-UE u l-Amerika Latina u l-Karibew jirnexxu, huwa fundamentali li jiġi fformalizzat djalogu strutturat mas-soċjetà ċivili organizzata li jiggarantixxi l-parteċipazzjoni effettiva tagħha f'kull stadju tan-negozjati, u matul l-applikazzjoni u l-evalwazzjoni tar-riżultati. F'dan is-sens, il-KESE jivvaluta b'mod ferm pożittiv it-twaqqif tal-Kumitat Konsultattiv Konġunt UE-Ċile, li ġie stabbilit bil-kontribut tiegħu flimkien ma' dak tal-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili Ċilena.

5.6 Il-KESE jsostni li r-relazzjonijiet bejn is-soċjetà ċivili Ewropea u dik tal-Amerika Latina għandhom bħala objettivi prijoritarji l-konsolidazzjoni tad-demokrazija, l-iżvilupp sostenibbli tal-bniedem, il-ġustizzja u l-koeżjoni soċjali, id-difiża tar-riżorsi naturali u tal-ambjent, il-ħarsien sħiħ tad-drittijiet tal-bniedem u r-rispett tax-xogħol diċenti.

5.7 In-nuqqas ta' aċċess strutturat u estiż għall-informazzjoni min-naħa tas-soċjetà ċivili organizzata Ewropea u tal-Amerika Latina u l-Karibew ġie indikat bosta drabi bħala problema kruċjali fis-segwitu tar-relazzjonijiet UE-Amerika Latina u l-Karibew u wieħed mill-ostakli ewlenin għat-tfassil f'waqtu ta' proposti mis-soċjetà ċivili. Il-KESE jafferma mill-ġdid li l-aċċess għall-informazzjoni għandu jkun wieħed mill-assi prijoritarji fir-relazzjonijiet taż-żewġ reġjuni, u għaldaqstant huwa essenzjali li jiġu stabbiliti regoli u proċeduri ċari dwar l-aċċess u t-tixrid tal-istess informazzjoni.

5.8 Jekk il-partijiet firmatarji tal-ftehim tabilħaqq jistmaw il-parteċipazzjoni tas-soċjetà ċivili, allura għandhom jipprovdu sa mill-bidu nett ir-riżorsi materjali meħtieġa u suffiċjenti għall-mekkaniżmi kollha ta' parteċipazzjoni previsti fil-ftehimiet, b'mod li dawn ikunu jistgħu jwettqu l-kompiti tagħhom.

5.9 Il-KESE jilqa' l-fatt li l-Fondazzjoni UE-ALK inbidlet f'organizzazzjoni internazzjonali, li tista' tkun element importanti għat-tisħiħ tas-sħubija bireġjonali bi spinta ġdida, u jtenni l-proposta tiegħu lill-Kapijiet ta' Stat tal-UE u tas-CELAC, li kien għamel fid-dikjarazzjoni tiegħu ta' Santiago de Chile tal-2012, li l-programm ta' ħidma tal-Fondazzjoni jinkludi komponent b'saħħtu ta' kooperazzjoni effettiva u reali mal-istituzzjonijiet rappreżentattivi tal-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili organizzata taż-żewġ kontinenti.

5.10 Il-KESE jisħaq li l-politiki u l-azzjonijiet li jiġu deċiżi jwasslu biex itejbu l-koerenza u l-effetti pożittivi tar-relazzjoni bejn iż-żewġ reġjuni, sabiex jiġu ggarantiti l-kwalità u r-rilevanza tagħhom u sabiex jiġi żgurat li s-soċjetajiet ċivili involuti jadottawhom bħala tagħhom.

6. **Il-proposti tas-soċjetà ċivili**

6.1 Fis-26 u s-27 ta' Ottubru 2017 ser isir is-Summit tal-Kapijiet ta' Stat u ta' Gvern tal-Unjoni Ewropea u tal-Komunità tal-Istati tal-Amerika Latina u tal-Karibew (UE-CELAC) f'El Salvador. F'kuntest fejn birdu r-relazzjonijiet bejn l-Istati Uniti u l-Amerika Latina, il-KESE jikkunsidra li dan is-summit għandu jservi biex jissaħħu r-rabtiet strateġiċi, politiċi, ekonomiċi, soċjali u kulturali bejn l-UE u l-Amerika Latina u l-Karibew.

6.2 Il-KESE jħeġġeġ lill-politiċi responsabbli taż-żewġ reġjuni biex jieħdu azzjoni iktar effettiva u jaqdu rwol iżjed effettiv biex jinkoraġixxu d-difiża tal-pjaneta, jiġġieldu t-tibdil fil-klima, jippreservaw il-bijodiversità u l-iżvilupp sostenibbli, jippromovu l-benessri tal-persuni, jikkontribwixxu għall-qerda tal-faqar, jassiguraw il-koeżjoni soċjali u territorjali, jippromovu l-edukazzjoni u s-saħħa ta' kwalità għal kulħadd, l-ugwaljanza bejn is-sessi u l-kultura tal-popli, jiddefendu l-paċi, jivvalorizzaw ir-rwol tal-istituzzjonijiet dinjin u jħaddnu l-multilateraliżmu.

6.3 Il-KESE jqis li parti mill-missjoni tiegħu hija l-parteċipazzjoni attiva fil-proċess kollu ta' kostruzzjoni ta' dinja fejn ikun possibbli, minkejja d-differenzi u permezz tad-djalogu, li ngħixu fil-paċi. Dinja fejn il-pajjiżi kollha u l-popli kollha jistgħu jsibu t-triq tal-iżvilupp tagħhom u jibnu, skont il-kultura tagħhom, soċjetà demokratika, inklużiva u ta' benessri. Il-KESE jinnota b'sodisfazzjon ir-rwol tiegħu f'dan il-proċess;

6.4 Il-KESE jsejjaħ lill-mexxejja politiċi kollha tal-UE u l-Amerika Latina u l-Karibew biex jirrikonoxxu u jivvalorizzaw il-parteċipazzjoni tas-soċjeta ċivili bil-għan li jinvolvu l-ikbar numru possibbli ta' residenti fil-proċess tat-teħid tad-deċiżjonijiet. Mingħajr ma jixtieq jeskludi lil ħadd, il-KESE jifhem li l-parteċipazzjoni istituzzjonali u istituzzjonalizzata tippermetti parteċipazzjoni strutturata u iżjed effikaċi.

6.5 Il-promozzjoni tax-xogħol diċenti trid issir prijorità tal-politika ta' kooperazzjoni bejn l-Unjoni Ewropea u l-Amerika Latina u l-Karibew; f'dan is-sens, iridu jiġu implementati impenji konkreti ta' rispett u konformità mal-ftehimiet fundamentali tal-ILO, filwaqt li jiġu previsti mekkaniżmi ta' verifikazzjoni tat-twettiq tagħhom bil-parteċipazzjoni soċjali u tat-trejdjunjins fil-politiki u n-negozjati kollha UE-ALK.

6.6 Fil-qafas ġeopolitiku attwali, il-KESE jifhem li l-ftehimiet ta' sħubija, il-ftehimiet kummerċjali, il-ftehimiet tad-djalogu politiku u s-sħubijiet strateġiċi jibqgħu jkunu strumenti importanti, imma fil-preżent mhumiex l-uniċi strumenti possibbli. Dak li llum jirriżulta fundamentali huwa l-fatt li dawk li jħaddnu l-istess valuri u viżjonijiet kulturali, storiċi u politiċi jħossu n-neċessità li jiffurmaw blokk strateġiku li kapaċi jinfluwenza x-xena internazzjonali. Il-ftehimiet għandhom ikunu l-konsegwenza ta' dan it-twemmin u mhux l-istrument tiegħu.

6.7 Il-KESE jħeġġeġ progress lejn ftehim globali bejn l-Unjoni Ewropea u s-CELAC li fih inkunu inklużi l-prinċipji għal azzjoni fil-qasam tad-djalogu politiku, il-kooperazzjoni u l-iżvilupp sostenibbli u ekonomiku. Dan jista' jkun il-bażi għal azzjoni ġeopolitika fuq livell globali li fih jigi ddefinit il-metodu ta' azzjoni dejjem u meta jkunu mhedda l-prinċipji u l-valuri komuni tagħna.

6.8 Il-KESE jifhem li huwa ta' importanza fundamentali r-rikonoxximent tal-parteċipazzjoni tas-soċjetà ċivili bħala attur li jikkontribwixxi għall-ħolqien ta' kuxjenza globali li tiffaċilita, tippromovi u tiffavorixxi soluzzjonijiet globali favur il-paċi, l-iżvilupp sostenibbli, il-kummerċ ġust u l-benessri tal-popli u r-reġjuni kollha.

Brussell, il-21 ta' Settembru 2017.

Il-President
tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew
Georges DASSIS